

Schrijver, dichter en beeldend kunstenaar **Maria Barnas** treedt in de voetsporen van kunstenaars of andere bekende personen.

aflevering 7: thuis bij Guido van der Werve

De echte wereld - een queeste

Mijn vader heet Barnas. Mijn moeder Papendrecht. Als kind ging ik met ze mee naar het dorp Barnas, in de Ardèche. “Hier komen onze voorvaders mogelijk vandaan”, zei mijn vader. We hebben er rondgekeken. We hebben sleutelhangers en ansichtkaarten gekocht waarop ‘Barnas’ staat. Toch konden we niet precies zeggen wat onze queeste had opgeleverd. Na een lange autorit op weg naar huis zag mijn moeder de afslag Papendrecht langs flitsen. Ik zag iets in haar verkrampen. “Wáárom”, vroeg ze, “zijn we nog nooit in Papendrecht geweest?” We hielden de adem in. Haar vraag bleef zonder weerklank ergens hangen langs de A4. Dertig jaar later besluit ik om met mijn kinderen Papendrecht te bezoeken. Behalve de vraag van vroeger heb ik nog een reden om er te gaan kijken. Het is de geboorteplaats van beeldend kunstenaar Guido van der Werve (1977) die met zijn films indrukwekkende queesten onderneemt.

Aangekomen in de Frans Halsstraat, waar Van der Werve opgroeide, zoeken we naar iets van betekenis. We bekijken de planten en uiteenlopende steenformaties in de voortuinen van de rijtjeshuizen. “Zijn die echt?”, vragen mijn kinderen. Ze prikken met een stok in een pas gesnoeide heg. Ik weet niet goed wat ik moet antwoorden. Ik had als kind al moeite met de ‘echte’ wereld. Ik ging wel eens buiten staan. Dan zag ik onwerkelijke tafereelen. Er waren kinderen die ondersteboven hingen aan een touw. Ze renden om verschillende redenen achter elkaar aan. Ik bracht mijn tijd liever door tussen levens-echte ridders en piraten die ik tegenkwam in boeken. Soms denk ik dat ik in de beeldende kunst nog steeds op zoek ben naar de echte ridders en piraten uit mijn jeugd. Een overtuigende wereld waarin ik kan bestaan, al weet ik dat deze is geconstrueerd. Van der Werve, die wereldfaam verwierf met zijn film *Nummer acht. Everything is going to be alright* (2007) waarin hij voor een ijsbreker uit over een ijsvlakte op de Noordpool loopt, biedt werk na werk zo’n overtuigende wereld. De ijsbreker nadert als onafwendbaar noodlot. De kunstenaar loopt op het onomkeerbare vooruit. Zolang hij het volhoudt, bestaat de mogelijkheid dat de mens zijn eigen levensloop bepaalt.

“Is dat echt?”, vroegen mijn kinderen toen ze het figuurtje voor de ijsbreker uit zagen lopen. Bij de paashaas, god en sinterklaas, moest ik uiteindelijk ‘nee’ zeggen. Ik was diep ontroerd dat ik nu kon antwoorden met ‘ja’.

Guido van der Werve, 'Nummer 14. Home', 2012, filmstill, courtesy Galerie Juliette Jongma

Papendrecht 2015 (foto: Maria Barnas)

In zijn meest recente film *Nummer veertien. Home* (2012) speelt Van der Werve in een wetsuit op een vleugel in een kerk in Warschau waar het hart van Chopin wordt bewaard. In de film legt hij al zwemmend, fietsend en rennend de afstand af tussen Warschau en Parijs, waar de componist is begraven.

Zijn queeste biedt ook een thuiskomst in Papendrecht, waar een voltallig koor de kunstenaar als in een nachtmerrie opwacht. De koorzangers staan tot in de nok van de toch al niet ruime woning. Ze kijken niet op of om wanneer Van der Werve instort tussen de wc en de wasmachine. De muzikanten en koorleden begeleiden de kunstenaar van Warschau tot Parijs en Papendrecht met een adembenevend requiem dat door de kunstenaar zelf is gecomponeerd. Of volgt Van der Werve de muzikanten? Wanneer hij de ruiten van het huis doet barsten, laten ze zich niet afleiden. Ook niet wanneer hij aan een hijskraan hangt, als een verstijfde zwarte engel boven het huis.

Mijn kinderen vragen niet of dit echt is. Wonderen bestaan misschien niet. Van der Werve laat zien dat je ze wel kunt afdwingen.